

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

PERIODIC TEST- 2 (2025 -26)

SANSKRIT (119)

Class : VIII

Date : 04.11.2025

Admission No.:

Duration : 1 Hrs

Max. Marks : 25

Roll No.:

सामान्यनिर्देशाः

1. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे पृष्ठद्वयं मुद्रितौ स्तः।
2. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे 5 प्रश्नाः सन्ति।
3. उत्तराणि एकस्मिन् स्थाने क्रमेण लेखनीयानि।
4. उत्तरलेखनात् पूर्व प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः।
5. प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः।
6. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि।
7. प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः।

प्रश्न. 1. भवान् प्रमोदः/प्रतिभा पित्रे रक्तदानशिविरविषयकं लिखिते पत्रे मंजूषापदानां सहायतया रिक्तस्थानिप्रपूर्य उत्तरपुस्तिकायां पुनः लिखत – (5 अंकाः)

आप प्रमोदः/प्रतिभा हैं। पिता को रक्तदान शिविर के विषय में लिखे पत्र को दिए शब्दों की सहायता से पूर्ण करके उत्तरपुस्तिका में पुनः लिखिए –

मंजूषा

आयोजकः, रक्तदानशिविरम्, रक्तदानं, चरणौ, दशमकक्षायाः,
मनसि, तत्रास्तु, सकुशलो, विद्यालये, कक्षाध्यापकः

परीक्षाभवनम्

मुंबई, महाराष्ट्र

दिनांकः 04 / 11 / 2025

पूज्यपिताश्री

(1) ————— स्पृशामि।

अत्र कुशलं (2) —————। अद्य अहं भवन्तं निवेदयामि यत् अस्माकं (3) —————
गतसप्ताहे (4) ————— आयोजितम्। अस्माकं (5) ————— श्रीमान् रामचन्द्रः प्रमुखः (6)
————— आसीत्। सः प्रथमं रक्तदानं प्रायच्छत्। तदनन्तरं (7) ————— पंच छात्राः एतस्मिन्
शुभकार्ये अग्रसराः अभवन्। तेषाम् उत्साहं दृष्ट्वा मम (8) ————— अपि भावना संजाता। तथा च
मयापि (9) ————— प्रदत्तम्। आशासे यत् भवान् मम एतां भावनां दृष्ट्वा प्रसन्नो भविष्यति। अहं
पूर्णतया (10) ————— अस्मि। चिन्तया अलम्।

भवतः आज्ञाकारी पुत्रः

प्रमोदः/प्रतिभा

प्रश्न. 2. मंजूषायां दत्तैः उचितैः अव्ययपदैः रिक्तस्थानानि पूरयित्वा चत्वारि वाक्यानि लिखत – (4 अंकाः)

कोष्ठक में दिए उचित अव्ययपदों से रिक्तस्थानों को भरकर चार वाक्यों को पूरा करके लिखिए।

- (1) मम कक्षः ——— अस्ति।
- (2) वृक्षः ——— अस्ति।
- (3) आकाशः ——— अस्ति।
- (4) दिल्ली नगरं ——— अस्ति ?
- (5) भवतः गृहं ——— अस्ति ?

मंजूषा

अत्र, तत्र, कुत्र, अन्यत्र, सर्वत्र

प्रश्न. 3. शब्दानां निर्देशानुसारं सन्धिं सन्धिविच्छेदं वा कुरुत —(पंचप्रश्नाः)

(5 अंकाः)

निर्देश के अनुसार सन्धि अथवा सन्धिविच्छेद कीजिए —

- (1) यदि + अपि ——— । (संधि एवं नाम लिखतु)
- (2) स्वल्पम् — — + ——— (विच्छेद एवं नाम लिखतु)
- (3) ने + अनम् ——— । (संधि एवं नाम लिखतु)
- (4) गायकः — — + ——— (विच्छेद एवं नाम लिखतु)
- (5) को + अपि ——— । (संधि एवं नाम लिखतु)
- (6) केऽपि — — + ——— (विच्छेद एवं नाम लिखतु)

प्रश्न. 4. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

(6 अंकाः)

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए —

धनिकः — अपणात् लवणम् आनयतु ।

(सः लवणं क्रीत्वा जीर्णवस्त्रे बद्ध्वा नयति स्म । जीर्णवस्त्रात् मार्गे क्रमशः सर्वमपि लवणं भूमौ अपतत)

धनिकः— “ रे शठ! किं कोऽपि जीर्णवस्त्रे लवणं आनयति ? आगामिनि काले वस्तुनि मंजूषायां एव आनय ।

(अस्मिन् दिवसे)

धनिकस्य सूतः— “ कुक्करः—शावकम्” आनयतु ।

(सेवकः तं शावकं मंजूषायां निक्षिप्य स्थूलवस्त्रेण बद्ध्वा आनयति । शावकः श्वासावरोधेन मृतः भवति)

धनिकः — भो मूर्ख! किं त्वं न जानासि यत् जीवान् दोरकेण बद्ध्वा एव आनयेत् ?

- (1) अपणात् लवणम् आनेतुं कः वदति ?
- (2) जीर्णवस्त्रात् मार्गे क्रमशः किं अपतत ?
- (3) कुक्कर—शावकम्” आनेतुं कः वदति ?
- (4) सेवकः तं शावकं कथम् आनयति ?
- (5) शावकः केन मृतः भवति ?
- (6) जीवान् कथं आनयेत् ?

प्रश्न. 5. पद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—(पद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर लिखिए)

(5)

उद्यमः साहसं धैर्यम् शक्तिः विद्या पराक्रमः ।

षडेते यत्र तिष्ठन्ति, तत्र देवः सहायकः ।।

अलसस्य कुतो विद्या, अविद्यस्य कुतो धनम् ।

अधनस्य कुतो मित्रम्, अमित्रस्य कुतः सुखम् ।।

(1) षड्गुणेषु तृतीयः गुणः कः ?

क. उद्यमः ख. धैर्यम् ग. विद्या घ. पराक्रमः

(2) शक्तिः कतमः गुणः अस्ति ?

क. प्रथमः ख. तृतीयः ग. चतुर्थः घ. षष्ठः

(3) षडेते यत्र तिष्ठन्ति, तत्र कः सहायकः ?

क. भ्राता ख. सेवकः ग. देवः घ. मित्रम्

(4) कस्य मित्रं न भवति ?

क. अलसस्य ख. अविद्यस्य ग. अधनस्य घ. अमित्रस्य

(4) अलसस्य भाग्ये का न भवति ?

क. अविद्या ख. मित्रम् ग. सुखं घ. विद्या

..... सफलतायै शुभकामनाः